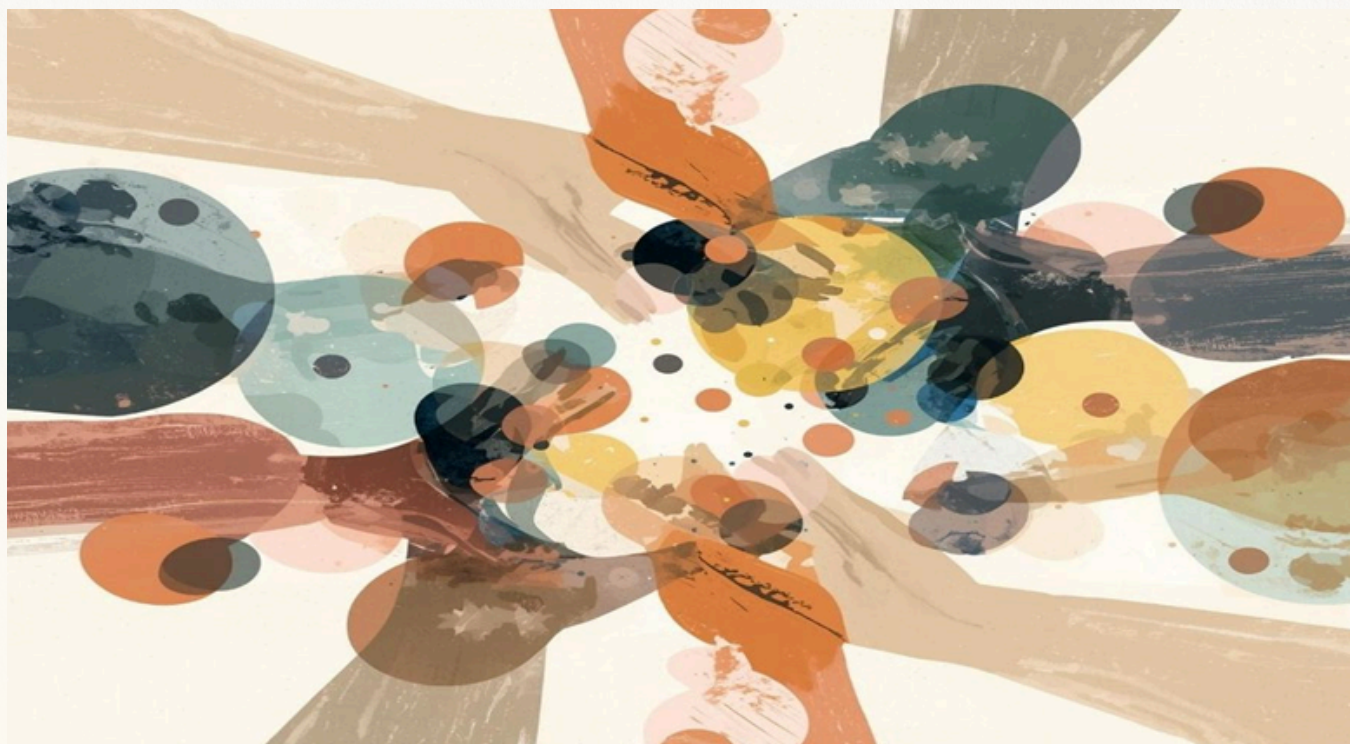

GLOBALNA VAS

Praktični vodnik za lokalne
partnerje, ki gostijo
mednarodne prostovoljce

Gostovanje mednarodnih prostovoljcev je posebna izkušnja. S tem, ko jim odprete svoje projekte, spodbujate globalno vas, začasno skupnost, v kateri se prepletajo kulture, jeziki in ideje. V vašo skupnost tako pridejo novi ljudje, zgodbe in energije, včasih pa tudi kakšno presenečenje. Razlike v navadah, jeziku in pričakovanjih lahko vodijo do manjših nesporazumov, zato smo razvili.

ta vodnik v okviru projekta »Mosaic – Medsebojno razumevanje skozi premagovanje stereotipov, kulturno zavest in mednarodno sodelovanje«, katerega cilje je zagotoviti praktično podporo lokalnim partnerjem pri sprejemanju in delu z mednarodnimi prostovoljci.

Temelji na resničnih izkušnjah, ki sta jih zbrala Zavod Voluntariat in INEX-SDA, ter na načelih globalnega učenja, medkulturnega in etične komunikacije.

Njegov namen je:

- okrepiti sodelovanje med lokalnimi gostitelji in mednarodnimi prostovoljci,
- učinkovito preprečevanje in reševanje konfliktov,
- podpreti vključevanje, empatijo in kulturno razumevanje.

Ni treba, da ste strokovnjak za kulture ali psihologijo, samo odprti in pripravljeni na skupno učenje, mi pa smo tu, da vas podpremo.

VOLUNTARIAT
SCI SLOVENIA

**Co-funded by
the European Union**

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Češke nacionalne agencije za mednarodno izobraževanje in raziskave. Niti Evropska unija niti organ, ki dodeljuje sredstva, ne odgovarjata zanje.

1. Globalno in medkulturno učenje

Delovne/prostovoljski tabori so več kot le projekti, so priložnosti za skupno učenje in rast.

.....

Globalno učenje pomaga vsem:

- **Razumeti svet:** raziskujte družbene, okoljske in kulturne teme, ki presegajo vaše lastne izkušnje.
- **Skupaj se učiti:** deliti znanje, veščine in zgodbe.
- **Razvijati aktivno državljanstvo:** naučiti se odgovornosti za dejanja, skupnosti in svet.

Medkulturno učenje poteka naravno v vsakdanjem življenju: življenje, delo in pogovori z ljudmi iz različnih držav pomagajo vsem videti druge perspektive.

 Nasvet: Ni potrebno formalno „poučevati“. Dovolj je da delite zgodbe, pokažete kako stvari delujejo, ali postavljate radovedna vprašanja, da ustvarite medkulturno učenje.

2. Razumevanje kulturnih razlik

Vsak, ki se pridruži taboru, ima svoj način razmišljanja, dela in pogovarjanja. Včasih so razlike majhne, včasih pa povzročajo zmedo. Prepoznavanje in spoštovanje teh razlik je bistveno za ustvarjanje pozitivnega, vključujočega okolja delovnega tabora.

Pogoste razlike, ki jih lahko opazite:

- **Jezik:** nekateri prostovoljci dobro govorijo angleško, drugi manj.
- **Work pace:** Some are fast and focused, others take it easy and chat while working.
- **Delovni ritem:** nekateri so hitri in osredotočeni, drugi pa delajo počasi in se med delom pogovarjajo.
- **Čas:** v nekaterih kulturah „ob 9:00“ pomeni točno ob 9:00, v drugih je bolj fleksibilen.
- **Komunikacija:** nekateri so zelo neposredni („To je narobe“), drugi bolj nežni („Morda bi lahko poskusili drugače“).
- **Hrana:** nekateri ne jedo mesa, drugi ga jedo veliko; nekateri ne pijejo kave, drugi brez nje ne morejo živeti.

Tukaj je nekaj načinov, kako bolje razumeti in se spoprijeti s kulturnimi razlikami:

1. Ne pozabite, da kultura ni samo nacionalnost.

Čeprav ljudje pogosto pričakujejo kulturne razlike glede na državo izvora, se prostovoljci razlikujejo tudi glede na izobrazbo, starost, osebnost, urbano ali podeželsko okolje ali življenjske izkušnje. Pomembno je, da se vsakega prostovoljca obravnava kot posameznika, namesto da se domneva, da se bo vedel na določen način zaradi tega od kod prihaja.

2. Podpirajte prostovoljce in lokalno prebivalstvo, da se zavedajo svojih kulturnih navad.

Nesporazumi zaradi kulturnih raznolikosti se pogosto pojavljajo, ker se ljudje ne zavedajo svojih vsakodnevnih načinov ravnanja. Pomagajte lahko tako, da spodbujate razmišljanje z vprašanji, kot so: „Ob kateri uri običajno jeste večerjo?“, „Kako izrazite nesoglasje?“ ali „Kaj v vaši kulturi pomeni biti vljudni?“

3. Kultura je kot ledena gora.

Nekateri vidiki kulture so lahko vidni, na primer hrana, jezik ali oblačila. Vendar pa so mnoge kulturne vrednote »pod površino« in vplivajo na to, kako ljudje razmišljajo, komunicirajo in se vedejo. Te nevidne vrednote vključujejo ideje o času, spoštovanju, hierarhiji ali izražanju čustev. Preprosta razlaga modela »kulturne ledene gore« lahko pomaga gostiteljem in prostovoljcem, da postanejo bolj odprti in radovedni.

4. Na začetku tabora si vzemite čas za pogovor o vsakdanjih navadah in vrednotah.

Pogovorite se o stvareh, kot so točnost, navade pri obrokih, načini komuniciranja in delovni ritem. S tem lahko preprečite kasnejša nesporazuma in pomagate ljudem ceniti njihove razlike.

5. Ustvarite vidni prostor za izmenjavo kulturnih vrednot

Ustvarite flipchart ali steno »Kulturne razlike«, na katero lahko prostovoljci in gostitelji napišejo stvari, ki so jih presenetile, nasmejale ali zmedle (vedno na spoštljiv način). Te primere uporabite med refleksijami, da spodbudite razpravo in učenje.

6. Pomagajte vsem razumeti, da so nesporazumi normalni.

Tudi če so ljudje spoštljivi, lahko kulturne razlike povzročijo manjše napetosti ali zmedo. To je naraven del medkulturne izmenjave in ni neuspeh. Spodbujajte prostovoljce, naj ostanejo radovedni, postavljajo vprašanja in se izogibajo negativnim zaključkom.

7. Uporabite redne skupinske refleksije za raziskovanje kulturnih izkušenj.

Dnevna poročanja so odličen trenutek za razmislek o kulturnih izkušnjah. Postavljajte vprašanja, kot so: »Kaj sem se ta teden naučil od nekoga drugega?«, »Kaj me je presenetilo?« ali »Kaj je bilo zahtevno, vendar mi je pomagalo rasti?«. To podpira neprekinjeno medkulturno učenje.

8. Spodbujajte radovednost, ne pa sodbe.

Namesto da se na neznano odzivate z zmedo ali kritiko, spodbujajte vse, da se vprašajo: „Zakaj bi to lahko imelo smisel v njihovem kontekstu?“ ali „Kakšna vrednota stoji za tem vedenjem?“ Takšen način razmišljanja pomaga graditi medsebojno razumevanje.

9. Gostiteljem dajte koristne besede, da lahko spoštljivo govorijo o razlikah.

Včasih lokalni gostitelji ne vedo, kako postavljati vprašanja ali izražati zaskrbljenost glede kulturnih razlik. Uporabite lahko fraze, kot so:

- „V naši kulturi to običajno počnemo tako – kako je v vaši?“
- „To je zanimivo – mi lahko pomagate razumeti, zakaj se to počne tako?“
- „Zdi se, da imamo različne pristope. Ali lahko pogovorimo o tem, kako najti dobro ravnovesje?“

10. Bodite pozorni na pogoste kulturne razlike, vendar ne stereotipizirajte.

Gostitelji lahko imajo korist od spoznavanja pogostih kulturnih razlik, kot so neposredna in fleksibilna časovna orientacija. Vendar pa je treba te razlike obravnavati kot splošna navodila, ne pa kot fiksna pravila. Vsak človek je drugačen, kulturna identiteta pa je le del tega kar je.

Primer:

Na taboru, ki se je odvijal na eni kmetiji so prostovoljci želeli podrobni dnevni načrt. Kmet je rekel: »Bomo videli, kakšno vreme bo.« Prostovoljci so menili, da je vse neorganizirano, kmet pa je mislil, da so nestrpni.

 Nasvet: Na začetku pojasnite, kako običajno načrtujete svoje delo. Določite realistične urnike in pojasnite razloge za zgodnje začetke, odmore in delovne obremenitve. Nato vprašajte, kaj pomaga prostovoljcem, da se počutijo udobno. Dogovorite se o rutini, ki ustreza vsem.

3. Etična komunikacija

Jasna in spoštljiva komunikacija je temelj uspešnega delovnega tabora. Mnoge težave, s katerimi se soočajo gostitelji, izhajajo iz razlik v jezikovnih znanjih, načinih komuniciranja in pričakovanjih. Na primer, nekateri prostovoljci imajo težave z angleščino, kar vodi do nesporazumov, medtem ko gostitelji lahko nehote dajejo povratne informacije na način, ki se zdi neposreden ali kritičen prostovoljcem iz kultur, kjer se daje prednost posredni komunikaciji.

Etična komunikacija ni le jasnost, temveč tudi spoštovanje, zavest in odgovornost. Aktivno poslušanje, uporaba iskrenega in preglednega jezika, spoštovanje osebnih meja in pridobivanje soglasja pred fotografiranjem ali deljenjem informacij so pomembni vidiki etične komunikacije.

Nasvet:

- Gostitelji lahko prostovoljce podpirajo z jasnimi navodili in uporabo različnih oblik komunikacije, kot so kretnje, prikazi ali pisne opombe.
- Pomembno je preveriti razumevanje tako, da prostovoljce prosite, naj povzamejo ali ponovijo ključne točke.
- Konflikti ali občutljive razprave morajo vedno potekati v zasebnosti, da se ohrani zaupanje in spoštovanje.
- Ločevanje navodil, povezanih z delom, od osebnih zgodb, pomaga preprečiti zmedo, prav tako pa pomaga tudi strukturiranje časa za neformalno izmenjavo mnenj med odmori in ne med dajanjem navodil.

Primer:

V enem taboru je prišlo do razočaranja, ko je lokalni partner podal dolgo ezoterično predavanje, kateremu prostovoljci niso mogli slediti. S skrajšanjem navodil in predstavitev o osebnih zgodbah med odmori se je morala skupina takoj izboljšala in tako so se lahko osredotočili na delo.

4. Upravljanje delovnih pričakovanj

Prostovoljci in gostitelji imajo lahko različne predstave o „dobrem delu“.

Pogoste razlike:

- Prostovoljci želijo morda poskusiti veliko različnih nalog, gostitelj pa raje vidi, da se osredotočijo na eno.
- Prostovoljci morda ne vedo, kako varno uporabljati orodje.
- Nekateri se utrudijo hitreje, kot pričakujejo domačini.

Primer:

Na obnovitvenem gradbišču so prostovoljci delali počasi, ker so želeli doseči popolnost. Napetost je naraščala, dokler se obe strani nista pogovorili in dogovorili, da je kakovost pomembnejša od hitrosti.

Nasvet:

- Najboljši pristop je, da na začetku tabora pojasnite pričakovanja.
- Pojasnite cilje vsake naloge, želeno ravnovesje med kakovostjo in hitrostjo ter pokažite, kako varno uporabljati orodja.
- Svetovanje, kadar je potrebno, pomaga preprečiti frustracijo in zagotavlja varnost.
- Z menjavanjem nalog in omogočanjem odmorov lahko ohranite motivacijo in preprečite izčrpanost.

5. Hrana in vsakdanje življenje

Hrana je lahko eno najbolj zahtevnih področij na delovnem taboru zaradi kulturnih razlik v prehranjevalnih navadah, času obrokov in načinu kuhanja. Prostovoljci imajo lahko posebne prehranske omejitve, na primer vegetarijansko, vegansko ali halal prehrano, in morda niso navajeni na določene lokalne jedi. Nesorazumi v zvezi s pripravo obrokov in pospravljanjem ter skupno kuhinjo lahko prav tako povzročajo napetosti.

Primer:

Na rekonstrukciji objekta so prostovoljci delali počasi, ker so želeli niti čim bolj natančni. Napetost je naraščala, dokler se obe strani nista pogovorili in dogovorili, da je kakovost pomembnejša od hitrosti.

Nasvet:

- Da bi se izognili težavam, je pomembno, da pred začetkom tabora zberete informacije o prehranskih potrebah prostovoljcev.
- Ponudba vsaj enega obroka, ki ustreza splošnim prehranskim omejitvam, pomaga vsem, da se počutijo vključeni.
- Pravično in pregledno dodeljevanje odgovornosti za kuhanje in čiščenje lahko prepreči konflikte.
- Jasno sporočanje urnikov za tuširanje, pripravo obrokov in čiščenje prav tako zmanjša nesporazume.
- Kuharske izmenjave, kjer prostovoljci skupino naučijo pripraviti jed iz svoje kulture, ustvarjajo priložnosti za izmenjavo in učenje.
- Skupinska razprava po obroku omogoča udeležencem, da razpravljajo o razlikah v prehranjevalnih navadah in odkrivajo nove kulturne vpoglede, kar spodbuja razumevanje in spoštovanje.

6. Ko se pojavijo težave

Majhni konflikti so normalni, ljudje se utrudijo, medsebojno se ne razumejo ali imajo različne navade.

.....

Znaki:

- Nekdo je tih, jezen ali preneha sodelovati v dejavnostih
- Pritožbe glede „organizacije“ ali „spoštovanja“
- Nastanejo napetosti ali klepetanje

Nasvet:

- Ostanite mirni; pred odzivom si vzemite kratek premor.
- Pogovorite se na samem; vprašajte: »Ali se lahko se pogovorimo o tem, kaj se je zgodilo?«
- Najprej poslušajte; pustite, da oseba pojasni svoje občutke.
- Svojo stran pojasnite z izjavami v prvi osebi («Počutil/a sem se zmedeno, ko...«).
- Skupaj poiščite rešitev: »Kaj bi ti pomagalo, da bi se počutil bolje?«

Primer:

Prostovoljci so bili razburjeni zaradi nejasnih časov tuširanja. Gostitelj je domneval, da se bodo prilagodili. Po pogovoru so se dogovorili o fiksnih urah in objavili urnik.

7. Razumevanje motivacije

Prostovoljci se pridružijo iz različnih razlogov, nekateri zaradi pomoči, drugi zaradi učenja, potovanja ali spoznavanja ljudi. Razumevanje motivacije vam pomaga bolje organizirati delo.

Primer:

Na ekološki kmetiji so prostovoljci izgubili motivacijo, ko je delo postalo monotono. Kmet je dodal kratke pogovore o naravi in lokalnih tradicijah, nato pa se je motivacija vrnila.

 Nasvet: Razložite, zakaj je delo pomembno. Pokažite oprijemljive rezultate, kot so popravljena stena, očiščen gozd ali zadovoljni vaščani.

8. Vključevanje in spoštovanje

Prostovoljci prinašajo različne identitete, prepričanja in kulturne prakse. Lahko pride do težav, če gostitelji niso seznanjeni s temi razlikami ali niso pripravljeni nanje. V enem kampu se je prostovoljec počutil neudobno zaradi verske prakse ob obroku in se po razpravi z lokalnim partnerjem odločil, da se ne bo udeležil. V drugem primeru so gostitelji sprva imeli težave z uporabo pravilnih zaimkov za nebinarnega prostovoljca.

 Nasvet:

- Prosite prostovoljce, naj vam povedo, katere zanimke želijo, da se jih uporablja, in jih dosledno upoštevajte.
- Pojasnite lokalne običaje in navade, vendar prostovoljcem pustite možnost odločitve, če želijo sodelovati ali ne.
- Konflikte rešujte mirno, prisluhnete skrbem in poiščete rešitve, ki upoštevajo potrebe vseh.
- Ustvarite okolje, v katerem se priznava in ceni raznolikost in v katerem se prostovoljci počutijo varne, da izrazijo svoje mnenje.

9. Ustvarjanje pozitivnega vzdušja

- Tabor začnite z uvodnim pogovorom in predstavitevijo lokalnih tradicij in pričakovanj.
- Vsak dan opravite kratke preglede („Kako je bilo danes? Je kaj za izboljšati?“).
- Praznujte majhne uspehe, kot so opravljena naloga, sončen dan, dober obrok.
- Povabite lokalno prebivalstvo na kulturne večere ali glasbene večere, da okrepite vezi.

Primer:

Prostovoljci in domačini so skupaj kuhali in se med seboj učili pesmi. Zaradi močnih vezi je bilo kasneje lažje reševati tudi težave.

Zaključek:

Razumevanje in spoštovanje prostovoljcev iz različnih kultur in okolij

Prostovoljci prihajajo iz različnih držav, skupnosti in kulturnih okolij. Vsakdo prinaša svoj način razmišljanja, dela in interakcije z drugimi, ki ga oblikujejo tradicije, izobrazba, družinske navade in družbene norme. Zaradi tega je normalno, da se prostovoljci vedejo na način, ki se lokalnim gostiteljem na prvi pogled zdi nenavaden, zmeden ali celo frustrirajoč.

V nekaterih kulturah je na primer točnost zelo stroga – „9:00“ pomeni točno 9:00 –, medtem ko je v drugih čas bolj prožen. Tudi slogi komuniciranja se razlikujejo: nekateri prostovoljci so zelo neposredni, drugi pa svoje mnenje izražajo nežno ali posredno. Razlikujejo se tudi delovne navade: nekateri se intenzivno osredotočajo na nalogo, drugi pa med delom radi klepetajo. Tudi hrana in dnevni ritem se lahko zelo razlikujeta. Nobena od teh razlik ni napačna; so preprosto izraz ozadja in osebnih potreb prostovoljcev.

Nekateri prostovoljci lahko pripadajo skupinam, ki zahtevajo dodatno ozaveščenost in občutljivost:

- LGBTQ+ prostovoljci: lahko uporabljajo zaimke, ki se razlikujejo od tistih, ki jih pričakujete, ali imajo posebne potrebe v zvezi z zasebnostjo, spanjem ali družbenimi interakcijami. Pomembno je, da jih spoštljivo vprašate, uporabljate pravilne zaimke in ustvarite varno in vključujoče okolje.
- Prostovoljci iz zelo različnih kulturnih ali verskih tradicij: imajo lahko običaje, rituale ali navade, ki se vam zdijo neznan. Na primer, lahko se izogibajo določeni hrani, se drugače oblačijo ali na drugačen način sodelujejo v lokalnih tradicijah. Spoštujte njihove odločitve brez sodb in jim jasno razložite lokalne običaje.

Razumevanje teh razlik je del medkulturne izkušnje učenja, ki jo ponujajo delovne tabore. Od prostovoljcev se ne pričakuje, da se takoj popolnoma prilagodijo lokalnim navadam; tam so, da se učijo, delijo izkušnje in rastejo. Vaša vloga kot gostitelja je ustvariti okolje, v katerem se vsi prostovoljci počutijo spoštovani, varni in vključeni, ne glede na spolno identiteto, spolno usmerjenost, vero ali kulturno ozadje.

Nasveti za gostitelje, da pokažejo spoštovanje in razumevanje:

1. Bodite potrpežljivi:

Predpostavljajte, da prostovoljci delajo po svojih najboljših močeh, tudi če stvari potekajo počasneje ali drugače, kot ste pričakovali.

2. Jasno razložite lokalne običaje:

Pomagajte prostovoljcem razumeti rutine, pričakovanja ali tradicije, ne da bi jih silili, da se takoj spremenijo.

3. Spodbujajte vprašanja:

Prostovoljce povabite naj vprašajo o vsem, česar ne razumejo. Radovednost je dobrodošla, ne pa obsojana.

4. Uporabljajte vključujoč jezik

Spoštujte zaimke, izogibajte se predpostavkam o spolu in bodite pozorni na raznolika ozadja.

5. Spoštljivo prilagodite potrebe:

Po možnosti zagotovite alternativne obroke, mirne prostore ali zasebne ureditve.

6. Izogibajte se hitrim sodbam:

Če se prostovoljec vede drugače, upoštevajte kulturne, verske ali osebne razloge, namesto da to razumete kot nespoštovanje.

7. Razmišljajte in se učite:

Različne perspektive prostovoljcev lahko gostiteljem naučijo nove načine razmišljanja, dela ali praznovanja tradicij.

Z odprtim in spoštljivim pristopom do kulturnih razlik in raznolikosti gostitelji pomagajo prostovoljcem, da se počutijo dobrodošli in podprti. To ustvarja pozitivno vzdušje, krepi sodelovanje in naredi tabor pomembno medkulturno izkušnjo za vse. Delovni tabor namreč ni namenjen le dokončanju projekta, ampak tudi poglobitvi razumevanja med ljudmi, ki se morda na začetku ne razumejo.

Ko gostitelji in prostovoljci naučijo poslušati in sodelovati, ne gradijo le poti, zidov ali vrtov, ampak gradijo mir.